

Innhold

Forord	15
---------------------	----

DEL 1

TO SØYLER I FREMTIDENS SKOLE	17
---	----

Kapittel 1

Teknologi og læringsmiljø	19
--	----

Mirjam Harketstad Olsen og Trond Lekang

Lærerrollen i endring	22
-----------------------------	----

Elevrollen i endring	23
----------------------------	----

Implementering av teknologi	24
-----------------------------------	----

Nye arbeidsmåter og nytt innhold	24
--	----

Mulighetsrommet	25
-----------------------	----

Kort om bokens oppbygning	27
---------------------------------	----

Del 1: To søyler i fremtidens skole	27
---	----

Del 2: Muligheter og barrierer i en digital skole	27
---	----

Del 3: Den nye lærerrollen	28
----------------------------------	----

Del 4: Den digitalt lærende	28
-----------------------------------	----

Del 5: Språkets betydning i et teknologirikt klasserom . . .	29
--	----

Kapittel 2

Teknologien og dens påvirkning på læringsmiljøet – en litteraturgjennomgang	31
--	----

Fredrik Danielsen

Innledning	32
------------------	----

Metode	34
--------------	----

Resultater	36
Diskusjon	39
Læreren	39
Undervisningsmetoder og pedagogisk grunnsyn	39
Lærerens rolle	41
Organisering og vurdering	41
Eleven	43
Læring, læremidler og arbeidsoppgaver	43
Motivasjon og holdninger	45
Relasjoner, samhandling og kommunikasjon	46
Oppsummering	47
Til refleksjon	48

Kapittel 3

Teknologi for å fremme et positivt læringsmiljø	49
--	-----------

Trond Lekang og Mirjam Harketstad Olsen

Innledning	50
Teoretiske perspektiver	51
Teknologi i elevenes læringsarbeid	51
Motivasjon for læring	52
Psykososialt læringsmiljø	52
Tilpasning av opplæringen	53
Metodologiske perspektiver	54
Presentasjon av resultater	55
Tilpasning av opplæringen	56
Tilpasning gjennom fleksible arbeidsformer	56
Tilpasning gjennom elevpresentasjoner	56
Tilpasning gjennom spill	57
Nye strukturelle rammer for læringen	58
Struktur gjennom endret klasseledelse	58
Struktur gjennom endret læringsberedskap	59
Struktur gjennom endrede læringsstrategier	60
Drøfting	61
Kombinasjon av fag, pedagogikk og teknologi	61
Elevenes læringsarbeid som motivasjonsfaktor	62
Endret psykososialt læringsmiljø	63

Konklusjon	64
Til refleksjon	65
DEL 2	
MULIGHETER OG BARRIERER I EN DIGITAL SKOLE.	67
Kapittel 4	
Deling av digital kompetanse i et lærerkollegium	69
<i>Inger Lise Valstad</i>	
Innledning	70
Teoretisk bakteppe	71
Innføringen av iPad	71
Lærerens digitale kompetanse.	72
Utvikling av felles kompetanse og kollektiv læring	74
Metode	76
Presentasjon av funn og drøfting	77
Digital interesse og kompetanse	77
Basal IKT-ferdighet	77
Pedagogisk-didaktisk IKT-skjønn.	79
Læringsstrategier og metakognisjon	80
Digital danning	80
Kollektiv læring og deling	81
Oppsummering	85
Til refleksjon	86
Kapittel 5	
Digital teknologi i grunnskolen gir muligheter og barrierer i læringsmiljøet.	87
<i>Roar Kristiansen og May-Britt Waale</i>	
Innledning	88
Teoretiske perspektiver.	88
Ny teknologi i møte med etablert skolepraksis	89
Bruk av digital teknologi i grunnskolen	90
Metodologiske perspektiver	91
Presentasjon av empiri	93

Det vanskelige valget av digitale verktøy og programvare	94
Integrering av teknologi i skolehverdagen.	95
Nye roller og arbeidsformer	97
Drøfting.	99
Digital teknologi påvirker organisatoriske og didaktiske rammer	99
Teknologi og læringsmiljø – hånd i hånd?	100
En nødvendig omforming av elev- og lærerroller	102
Avslutning	104
Til refleksjon	104

Kapittel 6

Teknologirik undervisning – utfordringer og muligheter 105

Atle Kristensen

Innledning	106
Teoretisk tilnærming	107
Faktorer som inngår i kvalitetsområdene og har betydning for et godt læringsmiljø	107
Læringsmiljøet ved skolen	108
Skolen som lærende organisasjon og kultur for læring	109
Metodisk tilnærming	111
Funn i undersøkelsen	113
Tema 1: Om lærerne erfarer at de har tilrettelagt støtte og kontroll når de benytter teknologi	113
Tema 2: Om lærerne erfarer at bruken av teknologi gir en nytteverdi i forhold til rutinemessige oppgaver.	115
Tema 3: Om lærerne erfarer at teknologi er forenlig med måten de ønsker å undervise på	115
Tema 4: Om lærerne erfarer at teknologibruk øker følelsen av sosial anerkjennelse i kollegiet	116
Diskusjon.	118
Erfaringer med brukerkontroll og støtte fra andre	118
Erfaringer med bruk av teknologi i eget arbeid og i undervisning.	119
Oppsummering	120
Til refleksjon	121

DEL 3	
DEN NYE LÆRERROLLEN	123
Kapittel 7	
Spillbasert læringsmiljø i norsk skole	125
<i>Helga Dís Ísfold Sigurdardóttir</i>	
Innledning	126
Teoretiske perspektiver	126
Hva er spill?	126
Spill og læringsteorier	127
Spill i et læringsmiljøperspektiv	129
Metode	132
Bruk av spillbasert læring i norsk skole	133
Spillbaserte læringsmiljøers rolle	135
Til refleksjon	137
Kapittel 8	
Lærerrollen i spillbaserte læringsmiljøer	139
<i>Robin Ísfold Munkvold</i>	
Innledning	140
Lærerrollen	141
Lærerens tilnærming ved bruk av digitale spill i læringsaktiviteter	142
Metode	146
Lærernes fortellinger	147
Oppsummering	153
Drøfting	154
Konklusjon	157
Til refleksjon	159
Kapittel 9	
Å skape musikk og miljø med iPad	161
<i>Rune Mathisen</i>	
Introduksjon	162
Teoretiske perspektiver	163
Estetisk kunnskap	163

Skapende virksomhet	164
Læringsmiljø og skapende virksomhet	164
Teknologi og musikk	165
Metode	166
Resultater.	168
Analyse og diskusjon	170
Den skapende prosessen.	170
Den følelsesmessige komponenten	172
Medierende artefakt	172
Kultivere fantasi.	173
Lærerens betydning	174
Oppsummering	175
Til refleksjon	176

DEL 4

DEN DIGITALT LÆRENDE	177
--------------------------------	-----

Kapittel 10

Programmering på ungdomstrinnet – elevene som ressurs	179
--	------------

Morten E. Edvardsen

Innledning	180
Teoretisk innramming	181
Metode og utvalg	183
Resultater.	185
Utviklingsarbeidet	185
Elever som ressurs i arbeidet med programmering og koding.	186
Drøfting av funn	188
Programmering ved hjelp av koding.	188
Oppsummering	192
Til refleksjon	193

Kapittel 11

Læringsmiljø og teknologi i en fleksibel lærerutdanning

– betydningen av digitale og fysiske møter 195

Mona Rist

Innledning	196
Teoretisk ramme	197
En teknologisk læringsarena	197
Fleksibel undervisning	198
Omvendt undervisning	198
Studiens fremgangsmåte	199
Utvalget og rekrutteringen	200
Fokusgruppeintervju	201
Analyser	202
Forskerposisjonen, etiske perspektiver og forskningskvalitet	202
Studentenes fortellinger	203
Studiets fleksibilitet	203
Det sosiale læringsmiljøets samklang eller dissonans	204
Læringstrykk og ulike erfaringer	208
Avsluttende perspektiver i diskusjon	209
Fleksibilitet og struktur	209
Kommunikasjon og relasjon	211
Til refleksjon	212

Kapittel 12

Teknologistøtte i undervisnings- og læringsprosesser 213

Clas Dale og Astrid Strandbu

Innledning	214
Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfaglærere	215
Det didaktiske utviklingsarbeidet	217
Digitale postere – multimodale fremstillinger	218
Filmede presentasjoner og kommunikasjon	218
Teoretisk forankring av undervisnings- og læringsprosesser ved studiet	219
Tre generatorer i læringsprosessen	220
Metode: selvstudier som forskningstradisjon	221

Kvalitet i selvstudier – involvering av andre	222
Data og utvalg	223
Resultater og diskusjon	224
Krevende, men fruktbart å erverve seg profesjonsfaglig digital kompetanse	224
Arbeid med digitale postere muliggjør læring på flere nivåer.	225
Arbeid med digitale postere og utvikling av refleksiv kompetanse	226
Studentaktivitet, læringsmotivasjon og læringsmiljø.	227
Oppsummering av resultater	229
Avsluttende betraktninger og veien videre	230
Til refleksjon	231

DEL 5

SPRÅKETS BETYDNING I ET TEKNOLOGIRIKT KLASSEROM 233

Kapittel 13

Læringsdialogens plass i det teknologirike klasserommet 235

Nuno Farbu Pinto

Innledning	236
Teoretisk bakgrunn	237
iPad som digitalt verktøy i undervisning	237
Vurdering.	238
Læringsdialog.	240
Metodisk tilnærming og datagrunnlag	242
Resultat og drøfting	243
Vurdering gjennom tilbakemeldinger.	243
Vurdering gjennom samtaler med elevene	245
Vurdering gjennom elevinvolvering	248
Oppsummerende betraktninger	250
Til refleksjon	252

Kapittel 14

Læringsmiljø med rom for elevenes matematiske språk – en studie av elevenes språk når de teller og regner med appen DragonBox Numbers 253

Bente Forsbakk

Teoretisk grunnlag	255
Språkets plass i læringsmiljøet i matematikk.	256
Dybdelæring vs. overflatelæring	256
Apper og læringssyn.	257
Klasseledelse og læringsmiljø	258
Metodisk tilnærming	258
Resultat	260
Elevenes matematikkspråk og samhandling seg imellom	260
Pedagogen som samtalepartner.	261
Diskusjon.	262
Samhandling og samtalens betydning for dybdelæring i matematikk	262
Læringsmiljø med forventninger og rammer	263
Pedagogen som samtalepartner i elevenes matematiske aktivitet på nettbrett	264
Oppsummering	266
Til refleksjon	267

Kapittel 15

Elevers læring av matematisk argumentasjon – et designeksperiment med digitalt geobrett. 269

Øyvind Jacobsen Bjørkås

Innledning	270
Teoretiske perspektiver.	271
Teknologien som ligger til grunn for læringsmiljøet	273
Metode	273
Resultater.	275
Analyse	276
Tellestrategier og multiplikasjonsstrategier	276
Dekomposisjon og embedding-strategier	277

Innhold

Diskusjon	280
Konklusjon	281
Til refleksjon	281
Litteraturliste	283
Forfatterpresentasjoner	307
Stikkordregister	313